

Геєць І.О.

к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки

Національний авіаційний університет

м. Київ, Україна

СО-КОНКУРЕНТНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ДП «АНТОНОВ» НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ ВИРОБНИЦТВА АВІАЦІЙНОЇ ТЕХНІКИ

Авіабудівна галузь України знаходиться під впливом державної реорганізації авіаційного сектора та зростаючої ролі іноземних виробників авіаційної техніки. Україна як держава, що входила в 5 країн, що мали великі потужності та замкнутий цикл виробництва авіаційної техніки, втратила свої позиції та намагається переорієнтуватися на нові ринки та знайти власні джерела фінансування.

Унікальний літак Ан-225 «Мрія» Україна виробила ще в 1988 році та в кількості всього 1 екземпляр. Даний літак є унікальний за технічними характеристиками та власними можливостями [3].

30 серпня 2016 року ДП «Антонов», що входить до складу ДК «Укроборонпром», та китайська компанія «Aerospace Industry Corporation of China (AICC)» підписали Угоду про співробітництво за програмою Ан-225. Таким чином, сторони висловили наміри щодо довгострокового співробітництва, яке передбачає на першому етапі побудову другого модернізованого екземпляру літака Ан-225 «Мрія» в ДП «Антонов» і його поставку компанії АІСС та створення на другому етапі спільного серійного виробництва Ан-225 в Китаї за ліцензією ДП «Антонов». Обидва етапи будуть реалізовані за умовами окремих контрактів.

Угода, підписана «Антонов» з АІСС, щодо співробітництва за програмою Ан-225 є своєрідною «дорожньою мапою», яка підтверджує взаємну зацікавленість сторін у взаємодії з метою подальшого розвитку програми Ан-225. Підписання даної угоди викликало хвилю обурення, оскільки китайській стороні будуть надаватися наукові досягнення України. Представники України

зауважують, що при цьому, права утримувача Сертифікату типу повітряного судна Ан-225 «Мрія», у тому числі права інтелектуальної власності відносно Ан-225, якими володіє ДП «Антонов», не будуть передаватися китайській стороні [3]. Поєднання високого інтелектуального потенціалу ДП «Антонов» та його унікального досвіду розробника транспортних літаків з широкими можливостями китайської промисловості забезпечить реалізацію цих домовленостей. Окрім фінансових надходжень, це гарантує Україні розвиток міжнародної співпраці та коопераційних зв'язків з провідними промисловими компаніями світу, які можуть бути залучені до виконання даного проекту.

Проте дана форма співпраці не є вигідно, більш доцільно для двох компаній було б створити соконкурентну групу. Такі відомі авіабудівні корпорації як «Embraer S.A.», «Boeing», «Об'єднана авіабудівна корпорація (ОАК)», «Alenia», а також ДП «Антонов», будучи конкурентами, створювали окремі підприємства, які реалізували окремі проекти, як правило, наукового характеру [10, 117-120].

Со-конкуренція (co-opetition) як одночасне співробітництво конкуруючих компаній, що працюють в одній сфері на рівні робочих групи, являється новітньою стратегією розвитку авіабудівних підприємств [9]. Увага акцентується також на робочі групи, оскільки при співробітництві двох конкурентів створюються відділенні структурні підрозділи, які безпосередньо працюють над проектом, тим самим захищаючи інтелектуальну власність [6, 418]. Ефективна стратегія со-конкуренції повинна включати саме забезпечення ефективної роботи цієї групи і зменшення напруженості, що призведе до збільшення соціального та економічного ефекту [2, 90-95].

У грудні 2002 року бразильський «Embraer» створив спільне підприємство з «Harbin Aircraft Industry (Group)» для виробництва літака ERJ 145. Було створено венчурне підприємство. Підприємство ефективно працює і 6 літаків ERJ 145 були поставлені авіакомпанії «China Southern Airline» і 5 літаків ERJ 145 - авіакомпанії «China Eastern Airline» [13, 873-879].

У 2006 році «Boeing» і «ОАК» підписали угоду про співпрацю, а в липні 2009 року спільне підприємство з рівними частками «Ural Boeing Manufacturing (UBM)» розпочало свою роботу. У листопада 2013 року «Boeing» і «Ростех» підписали меморандум про взаєморозуміння по будівництва другого заводу в рамках спільного підприємства «Ural Boeing Manufacturing (UBM)», який буде побудований в титановій долині на Уралі [4].

"ОАК" також створила спільне підприємство з італійської «Alenia Aermacchi «SuperJet International». SuperJet International є спільним підприємством «Сухий Holdings (ПАТ "ОАК")» - один з найвідоміших російських авіаційних компаній - і «Alenia Aermacchi», член групи «Finmeccanica», одного з провідних імен в італійській авіаційній промисловості. Компанії поділяють одні й ті ж акціонери, підприємство «Alenia Aermacchi» (51%) з Італії і «Сухий холдингової компанії» (49%) з Росії. «SuperJet International» є організацією, що займається маркетингом, продажем і підтримки сім'ї Sukhoi Superjet 100 [4].

Найбільш успішним можна назвати проект со-конкурентної співпраці між «Airbus Group», тоді (EADA) з «Thales Alenia Space» в 1987 році створило спільну компанію «Yahsat». Дана со-конкурентна стратегія дозволяла розділити ресурси для досягнення успіху, оскільки їх основний конкурент «Boeing» нарощував виробничі потужності на ринку виробництва авіаційної техніки. Завдяки створенню нового підприємства «Yahsat», компанії виграли тендер в 1,8 мільярда доларів, запусивши проект супутникових систем в Абу-Дабі [5].

Со-конкурентним об'єднанням в авіакосмічній галузі України можна вважати Спільне підприємство «ОАК-Антонов» [10, 118]. 27 жовтня 2010 року між ПАТ «ОАК» (Російська Федерація) та ДП «Антонов» (Україна) було підписано угоду про створення спільного підприємства «ОАК-Антонов» [3]. Основною стратегічною цілю, підписання даної угоди було створення партнерських відносин та розвиток довгострокового співробітництва між двома партнерами. СП «ОАК-Антонов» було новим проектом з власними технологічними, людськими, фінансовими ресурсами і з чітко визначеною

метою координації авіаційних проектів виробництва літаків типу Ан-70, Ан-140, Ан-124-100 «Руслан» і Ан-148. ПАТ «ОАК» і ДП «Антонов» є конкурентами на ринку виробництва регіональних пасажирських і вантажних літаків [11, 25]. Тому, створення спільного підприємства двох конкурентів з відокремленими структурними підрозділами є прикладом со-конкурентної діяльності двох компаній [1].

У зв'язку із загостренням політичної ситуації між Україною і Російською Федерацією і пропозицією Міністерства економічного розвитку і торгівлі 8 вересня 2015 року, керівництво ДП «Антонов» вирішило вийти з СП «ОАК-Антонов» [3].

Згідно проведених досліджень створення со-конкурентних спільних компаній між виробниками авіаційної техніки являється новітньою стратегією розвитку даного типу компаній. Тому ДП «Антонов» варто реалізовувати новітні проекти з китайською компанією «Aerospace Industry Corporation of China (AICC)» за умови створення со-конкурентної групи.

Список використаних джерел:

1. Геєць І.О. Історичні та сучасні аспекти теоретичного обґрунтування поняття «со-конкуренція» / Перспективи створення сильної економіки для сучасної України: міжнар. наук. інтернет-конф., 1 грудня 2015р.: тези доп. – Тернопіль, 2015. - <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/1904/>

2. Геєць І.О., Танчик В.В. Визначення економічної сутності поняття «соконкуренція» / Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. праць. - К.: Науково-дослідний економічний інститут, 2015. - №6 (169). – С. 90-95

3. ДП «Антонов» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.antonov.com/>

4. Публичное акционерное общество «Объединенная авиастроительная корпорация» (ПАО «ОАК») <http://www.uacrussia.ru/ru/corporation/>

5. Airbus Group [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.airbus.com>

6. Bengtsson, M., & Kock, S. (2000). «Coopetition» in business networks - to cooperate and compete simultaneously. *Industrial Marketing Management*, 29(5), 411–426.
7. Chen, F.; Fan, L. 2006. Analysis of strategic alliance: A game theoretic perspective, *Journal of Zhejiang University SCIENCE A* 7(12): 1995–2001.
8. Cooperation Project Embraer [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.hafei.com/hafeien/hezuo_4.htm
9. Fernandez A-S, Le Roy F. (2013), «Managing cooperative tensions through managerial innovation: The implementation of cooperative team-projects», 7th Mid-Atlantic Strategy Colloquium, Pamplin College of Business, Virginia Tech, Blacksburg, Virginia, USA.
10. Heiets I. Corporate Management of Aircraft Construction Sector in Ukraine / Modern Transformation of Economics and Management in the Era of Globalization: International Scientific Conference, January 29, 2016, Klaipeda, Lithuania. – p. 117-120
11. Heiets I. Coopetition strategy: simultaneous collaboration and competition between aircraft manufacturing concern “Antonov Concern” and “Airbus Group” / Сучасні проблеми економіки: VI міжнар. наук.-практ. конф., 15 жовтня 2015 р. : тези доп. – К., 2015. – С. 25
12. Heiets I. Theory of cooperative strategy / Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами: всеукр. наук.-практ. конф. для студ. та молодих учених, 20 березня 2015 р.: тези доп. – К., 2015. – С.13.
13. Hu, Y.; Houdet, J.; Duong, T. 2008. A multi-agent model of cooperative and competitive strategies in supply chain, *Journal of Fudan University, Shanghai* 9(1): 873–879.
14. Policy Handbook. A Corporate Governance Assessment of Ukraine’s State-Owned Aviation Sector: The Case of Antonov. November 2012
15. Zineldin, M. 2004. Co-opetition: the organisation of the future, *Marketing Intelligence & Planning* 22(7): 780–790.